Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dn. 30 lipca 1932 r. 61.

T r e ś ć n u m e r u:

-o-

ŁOTWA. I. K r y z y s w Ł o t w i e. "Rytas" Nr.145. w artykule pod powyższym tytułem pisze /Streszczenie/:

Kryzys w Łotwie panuje od chwili jej powstania. W pierwszych latach niepodległości przypuszczano, że kryzys minie, jednak dalsze lata rozwiały te nadzieje. Przyczynami kryzysu ekonomicznego w Łotwie są: Minimalne dochody z portów łotewskich i brak rynków zbytu dla szeroko rozwiniętego przemysłu łotewskiego. Będąc prowincją imperjum rosyjskiego Łotwa przed wojną posiadała 3 dobrze przysposobione porty: Rygę, Libawę i Windawę, które obsługiwały Rosję. Obecnie, gdy Rosję obługują inne porty, porty łotewskie upadają. Zwłaszcza daje się to odczuć w porcie libawskim. Upadek portu libawskiego został spowodowany zamknięciem linji kolejowej Wilno-Libawa. Przed wojną przemysł łotewski korzystał z rynków rosyjskich, lecz obecnie rynki rosyjskie stały się prawie wcale niedostępne. Pragnąc rozszerzyć rynki dla swych wyrobów Łotwa dąży do zawarcia z państwami bałtyckiemi unji celnej, jednak ze skutkiem negatywnym. Z Estonją również trudno jest porozumieć się, gdyż port talliński skutecznie konkuruje z portami łotewskiemi, a przemysł estoński zasilany jest przez kapitały angielskie. Znacznie więcej Łotwa zyskałaby na porozumieniu się z Litwą, lecz wówczas Litwa stałaby się hinterlandem portu ryskiego i libawskiego, zaś portowi kłajpedzkiemu i słabo rozwiniętemu przemysłowi litewskiemu zadałoby to śmiertelny cios. Przed wojną łotewskie produkty gospodarcze znajdowały zbyt na rynkach krajowych, obecnie zaś Łotwa zmuszona jest szukać zbytu zagranicą dla masła i bekonów, co w chwili obecnej jest bardzo trudne. W latach ubiegłych Łotwa eksportowała rocznie lnu za 40 milj.łt, gdy tymczasem w 1931 r. eksport lnu łotewskiego wyniósł zaledwie 8 milj.łt. W 1928 r. Łotwa eksportowała materjałów leśnych za 85 milj.łt., masła za 59 milj.łt., zaś w r.1931 eksport materjałów leśnych wyniósł 34 milj.łt., zaś masła 30,4 milj.łt. Obawiając się utraty dla swego masła rynku niemieckiego, Łotwa zawarła z Niemcami niewygodny traktat handlowy oraz zmuszona była wyrzec się pretensyj do odszkodowań wojennych. Kryzys odbił się również na łotewskim handlu zagranicznym. Procentowo handel zagraniczny Łotwy w 1931 w porównaniu z 1930 r. zmniejszył się następująco:

	Eksport.	Import.	Ogólny obrót
	z m n i e j	s z e n i	e s i ę .
Litwa	18	11	14,5%
Łotwa	25	56	40,5%
Estonja	25	38	32 %
Szwecja	27	13	20 %

Szkodliwą jest również niewłaściwa polityka kredytowa Łotwy. Do r.1927 banki łotewskie udzieliły pożyczek 5 razy więcej niż wyniosły wkłady. Rząd Łotewski i Bank Łotewski uczyniły wielki błąd, dążąc do

zrekonstruowania w szybkiem tempie przemysłu łotewskiego w skali przedwojennej. Przemysłowcy łotewscy nie potrafili jednak uregulować w ten sposób swej produkcji, by pod względem cen móc konkurować na rynkach niemieckich z fabrykantami niemieckimi, nie mogąc zaś sprzedać swych wyrobów, przemysłowcy łotewscy nie są również w stanie ani opłacić odsetków, ani zwrócić pożyczek. To samo obserwuje się w dziedzinie handlu. A więc rząd i banki łotewskie udzielając nadmiernych kredytów pogrążyły przemysł i handel łotewski. Analogiczna sytuacja panuje w rolnictwie, gdzie rolnicy nie są w stanie opłacić odsetków od pożyczek.

Ogólna sytuacja ekonomiczna Łotwy jest dziś uzależniona od obowiązku płacenia co roku wielu miljonów odsetków, których znaczna część płynie zagranicę. Wielkie nadzieje Łotwa pokłada na zawarciu pomyślnych traktatów handlowych z Rosją i Litwą.

2. Przywódca partji osadników i małorolnych Blodnieks o dalszych zadaniach partji. "Jaunakas Zinas" Nr.162. Streszczenie:

Poseł na sejm p.A.Blodnieks na zebraniu osadników i małorolnych w Nicy w dn.24 b.m.wygłosił sprawozdanie, w którem m.in.zaznaczył, iż 11 tys.ochotników łotewskich nie otrzymało jeszcze ziemi. Na zaopatrzenie w ziemię tych ochotników zostanie użytych ok.50 źle zagospodarowanych majątków państwowych, oraz obszary ziemi, należące do m.Rygi. Z gruntów tych będzie można utworzyć 8 tys.gospodarstw.

Blodnieks zauważył, że po przyjęciu ustawy o premjach dla rolników za masło, bekony i zboże wkrótce zabraknie środków. Dla załatwienia tej kwestji zostanie zwołana specjalna sesja sejmu. Według zapewnień mówcy, partja osadników i małorolnych będzie domagała się przekazania wszystkich długów rolników Bankowi Ziemskiemu na warunkach kredytu długoterminowego /na 28 lat na 2%/. Pozatem frakcja będzie dążyła do wyswobodzenia Łotwy od zależności wobec zagranicy. Pozatem partja stanie na stanowisku wymiaru surowych kar defraudantom pieniądza państwowego.

Kronika: 3. Projekt budowy stacji elektrycznej na Dźwinie. "Brihva Zeme" /164/: M-stwo Skarbu przedłożyło Gabinetowi Ministrów wyniki rokowań z firmą "The Foundation Company" w sprawie budowy stacji elektrycznej na Dźwinie. Firma zobowiązuje się do wyjednania pożyczki zagranicą, lecz za prowadzenie prac wymaga 12-15%. Budowa stacji wyniesie 28 milj.łt., pożyczka będzie zaciągnięta na 5 lat. Prace potrwają 3 - 4 lata.

4. Położenie tartaków ryskich. "Łatvijas Sargs" /30/: Większość tartaków ryskich, które parę lat temu trudniły się przeróbką drzewa, idącego tranzytem z Rosji, obecnie stoją nieczynne.

5. Przedstawiciel Polski u ministra Oświaty. "Łatvijas Kareivis" /162/: W dn.22 b.m. poseł polski w Rydze p.M.Arciszewski złożył wizytę ministrowi Oświaty. W czasie wizyty p.Arciszewski poruszył sprawę uchwały zarządu m.Lucyny, dotyczącą połączenia szkoły polskiej z białoruską. P.Arciszewski oświadczył, że nic niema przeciwko reformie szkolnej w Łotwie, gdyż im bardziej Łotwa będzie łotewską tem lepiej, jednak wyraził zdziwienie, że dotąd reforma ta jest stosowana wyłącznie w odniesieniu do szkół polskich. W posunięciach tych Polska może się dopatrzeć cech nieprzyjaznych względem narodu polskiego, a wszak Polska wykazała Łotwie więcej przyjaźni niż inne narody.

W związku z tą wizytą "Pehdeja Brihdi" /Nr.164/ m.in.pisze: Ponieważ rozmowa Arciszewskiego z ministrem łotewskim opublikowana została w "Łatvijas Kareivis", można wnioskować, że chodzi o podanie jej do wiadomości publicznej. P.Arciszewski oświadczył, że w posunięciach tych Polska może się dopatrzeć cech nieprzyjaznych, a czyż szanowny pan poseł nie uważa, że sprawa mniejszości narodowych jest wewnętrzną sprawą Łotwy? Czy naprawdę "naród polski", podobnie, jak naród niemiecki nie mieści się w swych granicach? O ile tak, w takim razie Łotwa również mogłaby czynić Warszawie zarzuty, że w pow.iłłuksztańskim "naród polski" dąży do wynarodowienia Łotyszów. Państwa

obce mogłyby się dopiero wówcza wtrącać w wewnętzne sprawy Łotwy, gdyby sprawa dotyczyła ich obywateli, lub gdyby Łotwa pozwoliła sobie na coś, coby wykraczało przeciwko elementarnym prawom ludzkim. Ponieważ jednak tak nie jest, więc raczej możnaby mówić raczej o Ukrainie i Sląsku, nie zaś o Łotwie.

6. Obietnice niemieckie dla Łotwy."Pehdeha Brihdi" /166/: Całkiem jest zrozumiałem, że niektóre sfery łotewskie wyrażają zadowolenie z racji hazardownej gry von Papena oraz z racji dyktatury i wprowadzenia monarchji w Niemczech. Gdyby w Niemczeh wzięli górę junkrówie i monarchiści, w takim razie zarówno Łotwie, jak i innym państwom sąsiednim grzoziłoby wielkie niebezpieczeństwo. Rząd Papena w krótkim czasie wykazał swą nieprzychylność względem Łotwy. Dały się nawet zaobserwować usiłowania wtrącania się w wewnętrzne sprawy Państwa Łotewskiego. Gdy delegacja łotewska udała się do Niemiec w sprawie rokowań gospodarczych, w prasie niemieckiej ukazały się artykuły skierowane przeciwko Łotwie i jej polityce. Domagano się, by Niemcy, wykorzystując rokowania gospodarcze zawarowały interesy żywiołu niemieckiego w Łotwie. A więc tem samem domagano się represyj ekonomicznych w celu nałamania do własnych potrzeb wewnętrznej polityki Łotwy. Biorąc pod uwagę politykę forpocztów, lansowaną przez hitlerowców, można sobie wyorazić sytuację, jakaby się wytworzyła z chwilą zwycięstwa junkrów.

7. Dochody z monopolu spirytusowego."Rig. Rundschau" /Nr.162/: M-stwo Finansów przewidywało, że w bieżącym roku budżetowym skarb osiągnie 21 milj. łatów czystego zysku, ze sprzedaży alkoholu. Jak się jednak okazało, dochody te wyniosą tylko 15 milj.łatów.

8. Import owoców południowych."Rigasche Rundschau"/161/:Komisja regulacji importu udzieliła pozwolenia na import 255 tys.kg.pomarańcz- 65.800 kg.cytryn, 1 tys.lg.winogron, suszonych śliwek i innych owoców /z wyjątkiem suszonych jabłek/ 40.725 kg, herbaty 13.070 kg., chmielu 8.325 kg.

9. Tygodniowy bilans Banku Łotewskiego. "Rig.Rundschau" /161/:

Aktywa	18 lipca w tys.łatach.	Pasywa.	
Złoto w sztabach monecie w kasie i zagr.bankach emisyjn.	35.593	Banknoty w obiegu	36.249
waluta zagraniczna	11.897	fundusz zakładowy	19.076
pieniądz srebrny	14.142	kapitał rezerwowy	4.720
kwity państwowe	19.441	rezerwy specjalne	-
weksle krótkoterminowe	72.204	wkłady	18.612
pożyczki ubezpieczeniowe	46.467	rachunek bieżący	63.542
inne aktywa	15.737	konto i depozyty państwowe	69.412
		inne pasywa	5.261
Razem	217.481	Razem	217.481

ESTONJA. Kronika:1.Pierwsze posiedzenie nowego rządu estońskiego."Rev.Ztg." /163/:Pierwsze posiedzenie nowego rządu odbyło się 19 lipca. 26 lipca zostanie ułożony program pracy parlamentu.

2. Program ministra Przemysłu."Rev.Ztg." /166/:Program ministra Przemysłu przedstawia się następująco:
1/Wprowadzenie podatku obrotowego.
2/upoważnienie rządu do zaciągnięcia pożyczki 13,7 milj.kor.
3/obniżenie pewnych ceł ochronnych.

3. Zmiany w poselstwie estońskiem w Paryżu."Päewaleht" /198/:Estońskim posłem w Paryżu na miejsce dotychczasowego posła K.Pusta mianowano Ottona Strandmana. O.Strandman ma objąć urzędowanie z dniem 1 września.

4. Żegluga estońska w 1931 r. "Revalsche Ztg." /164/: Według danych, dostarczonych przez Izbę Przemysłowo-Handlową, żegluga w r.ub. przedstawia się następująco:

Wśród okrętów zagranicznych, zawijających do portów estońskich pierwsze miejsce zajmują co do ilości okręty niemieckie /22,6%/, drugie okręty estońskie /21,8%/, następnie fińskie, angielskie i duńskie. Flota handlowa przedstawia wartość 10 milj.koron.

5. Handel zagraniczny Estonji. Jak podaje "Revalsche Ztg."/164/, import w czerwcu wyraził się sumą 3,26, eksport 4,09 milj. koron. Bilans wynosi ±0,83 milj.kor.

Bilans handlu zagranicznego za I półrocze w porównaniu z tym samym okresem 1931 r. przedstawia poniższa tabela:

	I-VI.1932 r.	I.VI.1931 r.
Import	18,93 milj.kor.	30,63 milj.kor.
eksport	19,74 " "	34,35 " "
obrót	38,67 " "	64,98 " "
bilans	± 0,81 " "	±3,68 " "

Jak wynika z powyższego, eksport zmniejszył się o 42%, import zaś o 38%.

Poniższa tabela przedstawia eksport i import najgłówniejszych artykułów:

Import /w tonnach/. Eksport.

Zboże	5.619;	sukno	11:				
mąka	165;	żelazo-stal	6.701:	masło	5.291;	przędza ba-	
śledzie	357;	węgiel-koks	25.119:	jaja tys.	3.794;	wełniana	208
cukier	9.529;	nafta	5.677:	kartofle	14.912;	wyroby baw.	367
tytoń	250;	benzyna	949:	mięso	1.948;	wyr. lniane	141
bawełna	1.923;	ropa naft.	454:	fornir	6.602;	cement	1.998
wyroby baweł-		nawozy	:	mat.drzew-		zapałki	306
niane	90;	sztuczne	9.344:	ny w tys.kor	280;	celuloza	25.177
			:	papier	2.669;	wyroby z	
			:	len	2.152;	konopi	1.090

Dokoła uruchomienia linji lotn. Warszawa-Ryga-Tallin. "Päevaleht"/202/: 26 lipca przybyli do Tallina przedstawiciele "Lotu": dr. Gorecki i p. Gabański.

Polska projektuje uruchomić tę linję z dn.15 sierpnia r.b. Pierwszy samolot ma wystartować z Warszawy 17 sierpnia o godz.7,20 i przybyć do Tallina o godz.16.30. Samolot z Tallina wystartuje dn. 18 sierpnia o godz.9.10 i przybędzie do Warszawy o godz.18.10. Ceny biletów: Tallin-Ryga - 18 koron; Tallin-Warszawa - 59 koron.

7. Eksploatacja lasów w zimie 1932 r. "Rig. Rundschau"/165/: Wyznaczona przez rząd komisja opracowała plan użytkowania lasów w najbliższej zimie. Plan ten został zatwierdzony przez Gabinet Ministrów. Projektuje się uzyskać razem 5 milj.metr.^{3} drzewa /3,7 milj.mtr.^{3} z lasów państwowych - 1,3 milj.mtr.^{3} z prywatnych/, przyczem zostanie zatrudniona większa ilość bezrobotnych.

8. Sprawa zaciągnięcia pożyczki. "Päevaleht" /202/: Poprzedni rząd estoński projektował zaciągnięcie w Banku Estońskim pożyczki w sumie 6 miljonów koron. Rząd obecny zwiększył tę sumę do 13 milj.kor. 26 lipca odbyło się posiedzenie rządowej komisji finansowej. Pomocnik ministra J.Waabel wykazał konieczność otrzymania kredytu, w przeciwnym bowiem razie nie można będzie dokonać zakupów zboża.

FINLANDJA. Kronika: 1. Bezrobocie w Finlandji. "Rev. Ztg."/164/: Jak donoszą z Helsingforsu, komitet do spraw bezrobocia opracował plan zwalczania bezrobocia, według którego potrzebna jest na ten cel suma 500 milj.marek fińskich. Projektowane prace, a więc meljoracyjne, drogowe, budowa gmachów publicznych - winne się rozpocząć już w jesieni.

Komitet ma nadzieję, że potrzebne na to środki uzyska się przez zaciągnięcie kredytu w kraju i ze sprzedaży alkoholu.-